

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-78>

УДК 657

ОЦІНКА ДОСТОВІРНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ МОДЕЛЕЙ ДЖ. МОНТЬЄ, М. Д. БЕНІША ТА М. Л. РОКСАС

ASSESSMENT OF THE RELIABILITY OF INFORMATION IN THE COMPANY'S FINANCIAL STATEMENTS BASED ON MODELS J. MONTHIER, M.D. BENISHA AND M.L. ROXAS

Артюх-Пасюта Олена Василівна

кандидат економічних наук, доцент,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4990-8565>

Мілька Алла Іванівна

кандидат економічних наук, доцент,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1394-6746>

Artyukh-Pasyuta Olena, Milka Alla

Higher Educational Establishment of Ukoopspilka
"Poltava University of Economics and Trade"

У статті проведено оцінку достовірності інформації у фінансовій звітності ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2016-2020 рр. на основі моделі Дж. Монтьє (C-Score), моделі М. Д. Беніша (M-Score (8 variable)) та моделі М. Л. Роксас (M-Score (5 variable)). Запропоновано для оцінки достовірності інформації у фінансовій звітності вітчизняних суб'єктів господарювання різних форм і видів діяльності використовувати модель М. Д. Беніша (8 variable) та М. Л. Роксас (5 variable) на основі вивчення сутності, порядку застосування та обґрунтування їх переваг (відносна простота застосування, потенціал прогнозування, широта використання). Уточнено алгоритм розрахунку показників моделі Дж. Монтьє (C-Score), моделі М. Д. Беніша (M-Score (8 variable)) та моделі М. Л. Роксас (M-Score (5 variable)) відповідно до затверджених в Україні форм фінансової звітності, що дозволить визначити рівень достовірності звітної інформації.

Ключові слова: викривлення, достовірність, маніпулювання, модель Дж. Монтьє, модель М. Д. Беніша, модель М. Л. Роксас, оцінка, фальсифікація, фінансова звітність підприємства.

In modern market conditions of business, financial reporting plays a special role in making effective management decisions, it is the main source of information about the financial condition and results of the enterprise. Constant changes in tax and accounting legislation lead to the distortion of accounting information, which, in turn, contributes to a decrease in its level of reliability. That is why the search for new approaches to solving the problem of comprehensive assessment of the reliability of information in the company's financial statements becomes important. The lack of a unified approach in the scientific works of scientists to the interpretation of the reliability of information in the company's financial statements caused the presence of a large number of methods of its evaluation. Among them, the most common models for assessing the reliability of information in the financial statements of an enterprise in international practice are the models of J. Montier (C-Score), M. D. Benish (M-Score (8 variable)) and M. L. Roxas (M-Score (5 variables)). The purpose of the article is to assess the reliability of information in the company's financial statements based on the models of J. Montier, M. D. Benish, and M. L. Roxas. During the research, the following methods are used: analysis, synthesis, comparison, explanation, generalization, formulation of a logical conclusion. The object of research in the paper was the financial reporting of PJSC «Morshinsky Miner-

al Water Plant «Oscar» for 2016-2020. The conclusions based on the results of the assessment of the reliability of the information in the financial statements of the studied company based on the model of M. D. Benish and M. L. Roxas are more well-argued, since they are based on detailed calculations of indicators that reflect the relationship between the key indicators of the financial and economic activity of the studied company (property status, liquidity, business activity, financial stability and profitability). Also, according to the specified models, it is possible to find areas where violations or distortions of reported data are likely to have occurred. At the same time, J. Montier's model contains criteria that are mostly of a general nature.

Keywords: distortion, credibility, manipulation, model of J. Montier, model of M. D. Benisha, model of M. L. Roxas, assessment, falsification, financial reporting of the enterprise.

Постановка проблеми. В сучасних ринкових умовах господарювання, особливе значення при прийнятті ефективних управлінських рішень відіграє фінансова звітність, саме вона є основним джерелом інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Постійні зміни податкового та бухгалтерського законодавства призводять до викривлення обліково-звітної інформації, що, в свою чергу, сприяє зниженню рівня її достовірності. Саме тому, важливого значення набуває пошук нових підходів до розв'язання проблеми комплексного оцінювання достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання методичного забезпечення оцінки достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: Р. Бел, Д. Бургстахлер, І. М. Вигівська, В. Є. Власюк, А. Голец, М. В. Кучерява, З. Ф. Петряєва, Дж. Ф. Френсіс, В. Ю. Царук, Т. Ю. Чайка тощо.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, попри значні наукові досягнення з цього напрямку, на сьогодні в фаховій літературі питання оцінки достовірності інформації у фінансовій звітності вітчизняних суб'єктів господарювання різних форм і видів діяльності на основі моделей Дж. Монтьє, М. Д. Беніша та М. Л. Роксас, не знайшло свого широкого відображення, що визначає актуальність нашого дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є проведення оцінки достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства на основі моделей Дж. Монтьє, М. Д. Беніша та М. Л. Роксас.

Під час дослідження використанні наступні методи: аналіз, синтез, порівняння, пояснення, узагальнення, формулювання логічного висновку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відсутність єдиного підходу в наукових дослідженнях вчених [2; 4; 9–10] до трактування достовірності інформації у фінансовій

звітності підприємства зумовила наявність великої кількості методик її оцінювання. Серед них, найпоширенішими у міжнародній практиці моделями оцінки достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства є моделі Дж. Монтьє (C-Score), М. Д. Беніша (M-Score (8 variable) та М. Л. Роксас (M-Score (5 variable)). З огляду на вищезазначене, розглянемо сутності та порядок застосування, а також визначимо переваги кожної моделі.

Модель Дж. Монтьє, спрямована на надання загальної оцінки достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства та викритті навмисного її викривлення. Назва узагальнюючого показника – C-Score – моделі Монтьє походить від назви праці автора *Cooking the books, or, more sailing under the black flag* («складання облікових регістрів») [18]. C-Score представляє собою добуток шести показників, що характеризують критерії оцінки достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства. До таких показників Дж. Монтьє відносить: темп зміни різниці між чистим прибутком та чистим рухом грошових коштів (K1), темп зміни коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості (в днях) (K2), темп зміни коефіцієнта оборотності запасів (K3), темп зміни вартості інших оборотних активів (K4), темп зміни рівня амортизаційних відрахувань (K5), темп зміни валюти балансу (K6). Якщо розрахований показник моделі Дж. Монтьє відповідає критеріям оцінювання достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства, то значення оцінки дорівнює 1, якщо ні – 0.

Необхідно зазначити, що у праці Дж. Монтьє «Cooking the books, or, more sailing under the black flag» («складання облікових регістрів») [18] не представлено чіткого алгоритму розрахунку показників, що характеризують критерії оцінювання достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства. Тому, авторами, враховуючи затверджені форми фінансової звітності в Україні [7], запропоновано алгоритм розрахунку показників даної моделі (табл. 1).

Таблиця 1

**Алгоритм розрахунку показників моделі Дж. Монт'є
за інформацією форм фінансової звітності підприємства в Україні**

Показник	Алгоритм розрахунку показника, що характеризує критерій оцінювання
К 1	$(p. 2350 (2355) \text{ ф.2}) t - (p. 3400 \text{ ф. 2}) t$ $(p. 2350 (2355) \text{ ф.2}) t-1 - (p. 3400 \text{ ф. 2}) t-1$
К 2	$[(p.2000 \text{ ф.2}) t / (p. 1040+p.1125+p.1130+p.1135+p.1155) \text{ гр. 3+4 / 2 ф.1)] t$ $[(p.2000 \text{ ф.2}) t-1 / (p. 1040+p.1125+p.1130+p.1135+p.1155) \text{ гр. 3+4 / 2 ф.1)] t-1$
К 3	$(p. 2050 \text{ ф.2}) t / (p. 1100) \text{ гр. 3+4 / 2} t$ $(p. 2050 \text{ ф.2}) t-1 / (p. 1100) \text{ гр. 3+4 / 2} t-1$
К 4	$(p. 1195 - p. 1100 - p.1040 - p.1125 - p.1130 - p.1135 - p.1155) \text{ ф.1}) t$ $(p.1195 - p. 1100 - p.1040 - p.1125 - p.1130 - p.1135 - p.1155) \text{ ф.1}) t-1$
К 5	$(p. 2515 \text{ ф.2}) t$ $(p. 2515 \text{ ф.2}) t-1$
К 6	$(p. 1300 \text{ ф.1}) t$ $(p. 1300 \text{ ф.1}) t-1$

Джерело: розроблено авторами за [7]

Спираючись на гіпотези Дж. Монт'є та наукові дослідження М. В. Кучерявої зазначаємо, що:

– зростання показника К 1 є критерієм віднесення фінансової звітності підприємства до категорії таких, щодо яких існує ризик викривлення інформації. Тобто існує висока ймовірність маніпулювання прибутком підприємства;

– показник К 2 є показником, який характеризує ефективність управління заборгованістю дебіторів на підприємстві. Водночас Дж. Монт'є для цілей розробленої методики визначає, що такий критерій, як суттєве зростання тривалості обороту дебіторської заборгованості на підприємстві, може трактуватися як прискорене визнання доходу з метою збільшення прибутку;

– стрімке зростання показника К 3 в моделі Дж. Монт'є свідчить про те, що розмір витрат або продажів може бути занижений із метою збільшення величини чистого прибутку. Причиною такого маніпулювання інформацією фінансової звітності є намагання підвищити показники інвестиційної привабливості підприємства для залучення коштів;

– зростання показника К 4 є критерієм, який непрямо вказує на ймовірність викривлення інформації фінансової звітності. На погляд Дж. Монт'є, основне припущення стосовно цього показника полягає в наступному: керівництво підприємства усвідомлює, що інвестори доволі часто звертають увагу на дебіторську заборгованість та запаси і тому можуть приховувати проблеми з іншими оборотними активами;

зміна динаміки показника К 5, зокрема його зниження, для цілей вказаної моделі є індикатором того, що на підприємстві зменшуються амортизаційні відрахування з метою збільшення величини чистого прибутку;

загальне зростання показника К 6, на думку розробника моделі Дж. Монт'є, є відображенням ще однієї наукової гіпотези, сутність якої полягає в тому, що закупівлі деяких компаній навмисне збільшуються. Причиною цього є прагнення до збільшення витрат та зниження рівня прибутковості підприємств з метою уникнення оподаткування [6, с. 88–89; 18].

Числовими межами узагальнюючого показника *C-Score* є 0-6. Максимальне значення *C-Score* (6) свідчить про високу ймовірність фальсифікації інформації у фінансовій звітності підприємства, мінімальне значення *C-Score* (0) – про відсутність порушень достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства (відсутність або низьку ймовірність фальсифікації) [18].

На нашу думку, інтерпретація розрахованих значень узагальнюючого показника *C-Score* може бути здійснена за допомогою інтервальної оцінки ймовірності розкриття недостовірної інформації у фінансовій звітності підприємства (табл. 2).

Модель М. Д. Беніша (*M-Score*) базується на системі показників, що мають назву «Карта нормативних відхилень фінансових індикаторів» [15].

«Карта нормативних відхилень фінансових індикаторів» включає вісім показників: індекс денних продажів у дебіторській заборгованості (*DSRI*), індекс рентабельності продажів за

Таблиця 2

**Оцінка достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства
за моделлю Дж. Монтьє (C-Score)**

Інтервал узагальнюючого показника (C-Sore)	Оцінка достовірності інформації у фінансовій звітності підприємства
0	Ймовірність розкриття недостовірної інформації у фінансовій звітності підприємства відсутня
1-2	Ймовірність розкриття недостовірної інформації у фінансовій звітності підприємства низька
3-4	Ймовірність розкриття недостовірної інформації у фінансовій звітності підприємства середня
5-6	Ймовірність розкриття недостовірної інформації у фінансовій звітності підприємства висока

Джерело: запропоновано авторами

валовим прибутком (GMI), індекс якості активів (AQI), індекс зростання виручки (чистого доходу від реалізації товарів, робіт, послуг) (SGI), індекс амортизації (DEPI), індекс комерційних та управлінських витрат (SGAI), нарахування до активів (TATA), індекс коефіцієнта фінансової залежності (LVGI) (формула 1).

$$M\text{-Score (8 variable)} = -4,840 + 0,920 \times DSR1 + 0,528 \times GMI + 0,404 \times AQI + 0,892 \times SGI + 0,115 \times DEPI - 0,172 \times SGAI - 0,327 \times LVGI + 4,697 \times TATA \quad (1)$$

Вважається, що при $M\text{-Score} < -2,2$ фальсифікація інформації у фінансовій звітності підприємства малоімовірна; при $-2,22 < M\text{-Score} < -1,78$ існує незначний ризик фальсифікації інформації у фінансовій звітності підприємства; а при $M\text{-Score} > -1,78$ спостерігається високий ризик фальсифікації інформації у фінансовій звітності підприємства.

Продовживши дослідження М. Д. Беніща, М. Л. Роксас обґрунтувала необхідність скорочення моделі М. Д. Беніща (M-Score (8 variable)) до 5-ти показників, виключивши показники SGAI, LVGI і TATA (формула 2):

$$M\text{-score (5 variable)} = -6,065 + 0,823 \times DSR1 + 0,906 \times GMI + 0,593 \times AQI + 0,717 \times SGI + 0,107 \times DEPI \quad (2)$$

Для модифікованої моделі М. Л. Роксас граничне значення $M\text{-score}$ становить $-2,76$. При значенні $M\text{-score} < -2,76$ фальсифікація інформації у фінансовій звітності підприємства малоімовірна, при $M\text{-score} > -2,76$ існує висока ймовірність фальсифікації інформації у фінансовій звітності підприємства, а достовірність її потребує підвищення.

Основний зміст і нормативні значення показників моделі М. Д. Беніща (M-Score (8 variable)) представлено у табл. 3.

Запропонований набір показників (табл. 3) призначений для перевірки гіпотез, висловлених М. Д. Бенішем стосовно того, що підприємства здійснюють завищення чистого доходу від реалізації продукції (виручки) та вартості оборотних активів або здійснюють понаднормову капіталізацію витрат внаслідок збільшення обсягу дебіторської заборгованості, зменшення рентабельності продаж, зменшення якісного рівня використовуваних активів, збільшення чистого доходу від реалізації та облікових резервів.

За аналогією з моделлю Дж. Монтьє (C-Score), авторами запропоновано алгоритм розрахунку основних показників моделі М. Д. Беніща (M-Score (8 variable)) та М. Л. Роксас (M-Score (5 variable)) до затверджених форм фінансової звітності в Україні (табл. 4).

Проаналізуємо діяльність ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2016–2020 рр. на основі моделі Дж. Монтьє (C-Score), моделі М. Д. Беніща (M-Score (8 variable)) та М. Л. Роксас (M-Score (5 variable)) з метою оцінки достовірності інформації у фінансовій звітності.

Для проведення розрахунків, автори скористалися публічною інформацією фінансової звітності ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2015–2020 рр. (табл. 5).

Ефективність застосування моделі Дж. Монтьє (C-Sore) для оцінювання достовірності інформації у фінансовій звітності ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2016–2020 рр. представлено у табл. 6.

Враховуючи дані табл. 6, стверджуємо, що інформація у фінансовій звітності ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар»

Таблиця 3

Характеристика та нормативні значення показників моделі М. Д. Беніша (M-Score (8 variable))

Показник	Нормативне значення для:		Характеристика показника
	Доброчесних компаній	Доброчесних компаній	
DSRI	$\leq 1,031$	$\geq 1,465$	Зростання частки дебіторської заборгованості в загальній сумі продажів порівняно з минулим звітним періодом може бути свідченням перебільшеного(прискореного) визнання доходів від продажів із метою збільшення розміру прибутку
GMI	$\leq 1,014$	$\geq 1,193$	Зменшення рівня рентабельності продажів підприємства свідчить про наявність стимулу (мотиву) до викривлення даних щодо розміру прибутку (з метою його завищення та штучного підвищення інвестиційної привабливості підприємства)
AQI	$\leq 1,039$	$\geq 1,254$	Збільшення частки довгострокових активів (наприклад, капіталізація витрат), відмінних від основних засобів, відносно Балансу (звіту про фінансовий стан) вказує на те, що підприємство, можливо, навмисно, відтермінує свої витрати з метою збільшення розміру прибутку
SGI	$\leq 1,134$	$\geq 1,607$	Високі темпи зростання продажів самі по собі не є уособленням маніпуляцій із розміром прибутку, проте підприємство зі значним темпом зростання продажів більше схильне до фінансового шахрайства, оскільки фінансовий стан та потреби в капіталі чинять тиск на менеджерів для досягнення поставлених цілей продажу
DEPI	$\leq 1,001$	$\geq 1,077$	Різне зниження частки амортизаційних відрахувань відносно первісної вартості основних засобів свідчить про те, що підприємство навмисно збільшило термін корисного використання активів
SGAI	$\geq 1,054$	$\leq 1,041$	Стрімке зростання диспропорцій у співвідношенні адміністративних витрат і витрат на збут із обсягом чистого доходу від реалізації продукції є свідченням штучного збільшення або зменшення розміру прибутку
LVGI	$\approx 1,037$	$\approx 1,111$	Збільшення фінансового левериджу свідчить про залежність підприємства від джерел зовнішнього фінансування. Це може бути непрямим показником того, що з метою задоволення вимог позикодавців менеджери підприємства здійснюють маніпулювання показників фінансової звітності
TATA	$\leq 0,018$	$\geq 0,031$	Відображає зміни в оборотному капіталі за винятком грошових коштів і амортизації відносно всіх активів підприємства, тобто він характеризує рівень, за якого дохід від нарахувань перевищує дохід від грошових потоків. Якщо значення даного показника є позитивним, то це свідчить про значимість нарахувань в формуванні доходів підприємства, що може бути свідченням здійснення маніпулювань доходами

Джерело: сформовано авторами за [6, с. 95–96; 8, с. 172–174; 11, с. 375–376]

Таблиця 4

**Алгоритм розрахунку показників моделі М. Д. Беніша (M-Score (8 variable))
та М. Л. Роксас (M-Score (5 variable)) за інформацією форм фінансової звітності
підприємства в Україні**

Показник	Алгоритм розрахунку показника
DSRI	$\frac{[(p.1040+p.1125+p.1130+p.1135+p.1155) \text{ ф.1}] t}{[(p.1040+p.1125+p.1130+p.1135+p.1155) \text{ ф.1}] t-1} / \frac{(p.2000 \text{ ф.2}) t}{(p.2000 \text{ ф.2}) t-1}$
GMI	$\frac{(p.2000 \text{ ф.2}) t-1 - (p.2050 \text{ ф.2}) t-1}{(p.2000 \text{ ф.2}) t - (p.2050 \text{ ф.2}) t}$
AQI	$\frac{(p.1300-p.1195-p.1010) \text{ ф.1} t}{(p.1300-p.1195-p.1010) \text{ ф.1} t-1} / \frac{(p.1300 \text{ ф.1}) t}{(p.1300 \text{ ф.1}) t-1}$
SGI	$\frac{(p.2000 \text{ ф.2}) t}{(p.2000 \text{ ф.2}) t-1}$
DEPI	$\frac{(p.1012 \text{ ф.1}) t-1 / (p.1011 \text{ ф.1}) t-1}{(p.1012 \text{ ф.1}) t / (p.1011 \text{ ф.1}) t}$
SGAI	$\frac{[(p.2130+p.2150+p.2180) \text{ ф.2}] t}{[(p.2130+p.2150+p.2180) \text{ ф.2}] t-1}$
LVGI	$\frac{[(p.1595+p.1695+p.1700) \text{ ф.1}] t}{[(p.1595+p.1695+p.1700) \text{ ф.1}] t-1} / \frac{(p.1300 \text{ ф.1}) t}{(p.1300 \text{ ф.1}) t-1}$
TATA	$(p.1195 \text{ ф.1} - p.1695 \text{ ф.1}) t - (p.1195 \text{ ф.1} - p.1695 \text{ ф.1}) t-1 - (p.1165 \text{ ф.1}) t - (p.1165 \text{ ф.1}) t-1 - (p.2515 \text{ ф.2}) t$ $(p.1300 \text{ ф.1}) t$

Джерело: розроблено авторами за [7]

за 2016 р. та 2020 р. не має ознак фальсифікації та порушення її достовірності. У 2017 р., 2019 р. спостерігається середня ймовірність розкриття недостовірної інформації у фінансової звітності досліджуваного товариства. Значення показника *C-Score* у 2018 р. становить 5, що свідчить про високу ймовірність розкриття недостовірної інформації у фінансовій звітності ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» та про факти її фальсифікації.

Фактичні значення показника *M-Score* за базовою моделлю М. Д. Беніша (8 variable) та за скороченим її варіантом – моделлю М. Л. Роксас (5 variable) для ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2016–2020 рр. наведено у табл. 7.

За даними, наведеними в табл. 7 можна встановити наявність чи відсутність ознак фальсифікації інформації у фінансовій звітності ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2016-2020 рр. за базовою моделлю М. Д. Беніша (8 variable) та за її модифікованим М. Л. Роксас (5 variable) варіантом. Так, досліджуване товариство, виходячи з розрахованих значень показника *M-Score* та їх порівняння з нормативними значеннями згідно моделей М. Д. Беніша (8 variable) та М. Л. Роксас (5 variable), не здійснювало фальсифікацію інформації у

фінансовій звітності за 2016–2018 рр. та 2020 р., що є свідченням її достовірності. Навпаки, ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» розкриває недостовірну інформацію у фінансовій звітності за 2019 р. для задоволення власних майнових інтересів, що вводить в оману як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів фінансової звітності через зміну сприйняття ними фінансових результатів та прибутковості досліджуваного товариства.

Порівняння інтерпретацій узагальнюючого показника *C-Score* за моделлю Дж. Монтьє, *M-Score* за моделлю М. Д. Беніша (8 variable) та М. Л. Роксас (5 variable) стосовно достовірності інформації у фінансовій звітності досліджуваного товариства за 2016 р., 2019 р. збігаються, 2017 р. та 2018 р. не збігаються (табл. 8).

Висновки. Варто зазначити, що згідно з результатами, отриманими на основі моделі М. Д. Беніша (8 variable) та М. Л. Роксас (5 variable), висновки про достовірність інформації є більш аргументованими, оскільки ґрунтуються на детальних розрахунках показників, що відображають взаємозв'язок між ключовими показниками фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» (майновий стан, ліквідність, ділова активність, фінансова стій-

Таблиця 5

**Інформація з фінансової звітності
ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2015–2020 рр. (тис. грн)**

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
<i>Баланс (звіт про фінансовий стан) (ф. 1)</i>						
Активи (р. 1300)	471 054	557 626	581 867	539 081	883 753	1 509 334
Залишкова вартість основних засобів (р. 1010)	214 325	285 835	308 278	298 039	320 207	684 083
Первісна вартість (р. 1011)	393 389	505 620	587 620	631 133	695 876	1 112 955
Знос основних засобів (р. 1012)	179 064	219 785	279 342	333 094	375 669	428 872
Запаси (р. 1100)	51 479	67 553	90 299	127 659	106 669	153 257
Середньорічна вартість запасів (р. 1100 гр. 3+4 / 2)	42 372,3	59 516	78 926	108 979	117 164	129 963
Дебіторська заборгованість (р.1040+р.1125+р. 1130+р. 1135+р.1155)	116 840	96 222	57 507	12 708	150 830	53 790
Середньорічна вартість дебіторської заборгованості (р. 1040+р. 1125+р. 1130+р. 1135+р.1155) гр. 3+4 / 2)	91 710,5	106 531	76 864,5	35 107,5	31 769	102 310
Грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165)	2 850	18 597	13 443	34 567	49 053	206 305
Оборотні активи (р. 1195)	171 863	183 931	174 478	190 381	306 552	413 352
Довгострокові зобов'язання (р. 1595)	1 793	1 999	549	-	107 679	273 080
Поточні зобов'язання (р. 1695)	3 080	134 362	170 347	119 248	139 935	457 849
<i>Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (ф. 2)</i>						
Чистий дохід від реалізації продукції (р. 2000)	661 630	738 572	849 443	1 215 856	1 530 017	1 366 502
Собівартість реалізованої продукції (р. 2050)	544 527	635 682	777 587	1 077 315	1 164 355	1 055 574
Адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрат (р.2130+р.2150+р.2180)	29 130	41 507	48 872	78 790	108 797	83 163
Чистий фінансовий результат (р. 2350)	75 985	58 786	29 711	65 519	232 833	142266
Амортизація (р. 2515)	34 509	47 898	61 196	56 956	52 333	85 131

Таблиця 6

Оцінка достовірності інформації у фінансовій звітності ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2016–2020 рр. на основі моделі Дж. Монтьє (C-Sore)

Показник	2016 р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	Значення показника	Оцінки за критеріями	Значення показника	Оцінки за критеріями	Значення показника	Оцінки за критеріями	Значення показника	Оцінки за критеріями	Значення показника	Оцінки за критеріями
К 1	0,521	0	0,795	0	1,294	1	4,782	1	0,031	0
К 2	0,958	0	1,602	1	3,134	1	1,391	1	0,277	0
К 3	0,831	0	0,922	0	1,003	1	1,005	1	0,818	0
К 4	5,687	1	1,323	1	1,875	1	0,981	0	4,206	1
К 5	1,388	0	1,277	0	0,931	1	0,919	1	1,627	0
К 6	1,184	1	1,101	1	0,091	0	1,639	1	1,708	1
Значення C-Score за моделлю Дж. Монтьє		2		3		5		4		2

Джерело: розраховано авторами

Таблиця 7

Значення показника M-Score за моделями М. Д. Беніша (8 variable) та М. Л. Роксас (5 variable) для ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2016–2020 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
DSRI	0,734	0,521	0,162	8,962	0,398
GMI	1,273	1,635	0,746	0,447	1,048
AQI	0,878	1,076	0,553	3,094	0,938
SGI	1,116	1,150	1,431	1,258	0,893
DEPI	1,046	0,916	0,901	0,978	1,403
SGAI	1,273	1,027	1,137	1,094	0,859
LVGI	3,551	1,199	0,752	1,268	1,729
TATA	- 0,278	- 0,174	- 0,021	0,032	- 0,301
Значення M-Score за моделлю М. Беніша (8 variable) (норм. зн. -2,22)	- 4,704	- 3,315	- 3,231	5,686	- 4,701
Значення M-Score за моделлю М. Роксас (5 variable) (норм. зн. -2,76)	- 2,875	- 2,594	- 3,806	5,585	- 3,442

Джерело: розраховано авторами

Таблиця 8

Порівняння результатів оцінки достовірності інформації у фінансовій звітності ПрАТ «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» за 2016–2020 рр., проведеної за моделями Дж. Монтьє, М. Д. Беніша (8 variable) та М. Л. Роксас (5 variable)

Рік	Значення C-Score за моделлю Дж. Монтьє	Значення M-Score за моделлю М. Д. Беніша (8 variable)	Значення M-Score за моделлю М. Л. Роксас (5 variable)	Наявність викривлення достовірності фінансової звітності підприємства
2016	2	- 4,704	- 2,875	+ / + / +
2017	3	- 3,315	- 2,594	+ + / + / +
2018	5	- 3,231	- 3,806	- / + / +
2019	4	5,686	5,585	- / - / -
2020	2	- 4,701	- 3,442	+ / + / +

Примітка. Умовні позначення: «+» - ймовірність розкриття недостовірної інформації у фінансовій звітності підприємства є низькою; «+++» - ймовірність розкриття недостовірної інформації у фінансовій звітності підприємства є середньою; «-» - ймовірність розкриття недостовірної інформації у фінансовій звітності підприємства є високою.

Джерело: складено авторами

кість та прибутковість). Також відповідно до вказаних моделей можна віднайти сфери, де імовірно відбулись порушення або викрив-

лення звітних даних. Натомість, модель Дж. Монтьє включає критерії, що мають здебільшого загальний характер.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Артюх-Пасюта О. В. Використання моделі М. Д. Беніша для оцінки достовірності фінансової звітності підприємства. *Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 01–02 черв. 2022 р.). Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2022. С. 128–129.
- Безручук С. Л. Трансформація критерію «достовірність інформації» в системі бухгалтерського обліку. *БІЗНЕС ІНФОРМ*. 2018. № 4. С. 256–260.

3. Вигівська І. М., Барчак Т. П. Методи оцінки достовірності фінансової звітності. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2021/paper/viewFile/11282/9391> (дата звернення: 22.07.2022).
4. Вигівська І. М., Скрипник М. І., Григорєвська О. О. Поняття достовірності фінансової звітності та фактори впливу при її визначенні. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2017. № 1 (79). С. 11–14.
5. Власюк В. Є., Синюк А. О., Підгірний А. Т. Удосконалення фінансової звітності підприємств з метою підвищення інвестиційної привабливості вітчизняної економіки. *Економічний аналіз*. 2016. Т. 26. № 1. С. 136–143.
6. Кучерява М. В. Оцінка якості фінансової звітності: методичні підходи та організація : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / ДНУ «Академія фінансового управління» МОН України. Київ, 2019. 337 с.
7. Національний стандарт (положення) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансовій звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 26.07.2022).
8. Петряєва З. Ф., Іващенко Г. А. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки : навч.-практ. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 242 с.
9. Рибкіна Т. М. Дослідження достовірності інформації, відображеної у фінансовій звітності підприємства. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2011. Випуск 11. С. 608–611.
10. Рабошук А. В. Проблеми забезпечення достовірності фінансової звітності. *Економічні науки*. 2012. Вип. 9 (3). С. 116–124.
11. Царук В. Ю. Обліково-аналітичне забезпечення корпоративного управління: теорія і методологія : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / Західноукр. нац. ун-т. Тернопіль, 2021. 524 с.
12. Чайка Т. Ю., Підгорна В. В. Розрахунок компонентів моделі Беніша і проблеми моніторингу можливих маніпуляцій з фінансовою звітністю (на прикладі індустрії гостинності) : *Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2020»* : матер. 16-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 2-4 груд. 2020 р.). Харків : НТУ «ХПІ», 2020. Т. 1. С. 81–87.
13. Ball R., & Shivakumar L. The role of accruals in asymmetrically timely gain and loss recognition. *Journal of Accounting Research*. 2006. Vol. 44, Iss. 2. P. 207–242.
14. Burgstahler D., Dichev I. Earnings management to avoid earnings decreases and losses. *Journal of accounting and economics*. 1997. Vol. 24, No. 1. P. 99–126.
15. Beneish M. D. (1999). The detection of earnings manipulation. *Financial Analysts Journal*. 1999. Vol. 55, No. 5. P. 24–36.
16. Francis J. F., La Fond R., Olsson P., Schipper K. The market pricing of accruals quality. *Journal of accounting and economics*. 2005. Vol. 39, Iss. 2. P. 295–327.
17. Golec A. Effectiveness of the Beneish Model in Detecting Financial Statement Manipulations. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Oeconomica*. 2019. Vol. 2, No. 341. P. 161–182.
18. Montier J. Who Is Cooking the Books – The C-Score via Value Investing Insight. 2015. April 16. URL: <https://www.valuwalk.com/2015/04/james-montier-who-is-cooking-the-books-the-c-score> (дата звернення: 25.07.2022).

REFERENCES:

1. Artyukh-Pasyuta O. V. (2022) Vykorystannya modeli M. D. Benisha dlya otsinky dostovirnosti finansovoyi zvitnosti pidpryyemstva [Using the model of M. D. Benish to assess the reliability of the company's financial statements]. *Modern trends in the development of the economy, entrepreneurship, technologies and their legal support: Mater. International science and practice conf.* (Lviv, June 01-02, 2022). Lviv: Department of Lviv University of Trade and Economics, pp. 128–129. (in Ukrainian)
2. Bezruchuk S. L. (2018) Transformatsiya kryteriyu «dostovirnist' informatsiyi» v systemi bukhhalters'koho obliku. [Transformation of the criterion «reliability of information» in the accounting system]. *BUSINESS INFORMATION*, vol. 4, pp. 256–260. (in Ukrainian)
3. Vyhivska I. M., Barchak T. P. Metody otsinky dostovirnosti finansovoyi zvitnosti [Methods of assessing the reliability of financial statements]. Available at: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2021/paper/viewFile/11282/9391> (accessed: 22.07.2022). (in Ukrainian)
4. Vyhivska I. M., Skrypnyk M. I., Grigorevska O. O. (2017). Ponyattya dostovirnosti finansovoyi zvitnosti ta faktory vplyvu pry yiyi vyznachenni [Concept of reliability of financial reporting and influencing factors in its determination]. *Economic Bulletin of the Dnipro State Technical University*, vol. 1 (79), pp. 11–14. (in Ukrainian)
5. Vlasjuk V. E., Synyuk A. O., Pidhirnyi A. T. (2016) Udoskonalennya finansovoyi zvitnosti pidpryyemstv z metoyu pidvyshchennya investytsiynoyi pryvablyvosti vitchyznyanoyi ekonomiky [Improving the financial report-

ing of enterprises in order to increase the investment attractiveness of the domestic economy]. *Economic analysis*, vol. 26, no. 1, pp. 136–143. (in Ukrainian)

6. Kucheryava M. V. (2019) Otsinka yakosti finansovoyi zvitnosti: metodychni pidkhody ta orhanizatsiya [Quality assessment of financial reporting: methodical approaches and organization]: diss. ... cand. econ. sciences: 08.00.09 / DNU «Academy of Financial Management» MES of Ukraine. Kyiv, 337 p. (in Ukrainian)

7. Natsionalnyy standart (polozhennya) bukhhalterskoho obliku 1 «Zahal'ni vymohy do finansoviy zvitnosti» [National Regulation (Standard) of Accounting 1 «General Requirements for Financial Reporting»]: order of the Ministry of Finance of Ukraine from 07.02.2013 № 73. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (accessed: 30.04.2022). (in Ukrainian)

8. Petryaeva Z. F., Ivashchenko G. A. (2017) Oblikovo-analitychne zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky [Accounting and analytical provision of economic security]: academic and practical. manual. Kharkiv: HNEU named after S. Kuznets, 242 p. (in Ukrainian)

9. Rybkina T. M. (2011) Doslidzhennya dostovirnosti informatsiyi, vidobrazhenoyi u finansoviy zvitnosti pidpryyemstva [Research of the reliability of the information displayed in the financial statements of the enterprise]. *Theory and practice of forensic examination and criminology*, vol. 11, pp. 608–611. (in Ukrainian)

10. Raboshuk A. V. (2012) Problemy zabezpechennya dostovirnosti finansovoyi zvitnosti [Problems of ensuring the reliability of financial reporting]. *Economic sciences*, vol. 9 (3), pp. 116–124. (in Ukrainian)

11. Tsaruk V. Yu. (2021) Oblikovo-analitychne zabezpechennya korporatyvnoho upravlinnya: teoriya i metodolohiya [Accounting and analytical support of corporate management: theory and methodology]: diss. ... dr. econ. sciences: 08.00.09 / Zahidnoukr. national univ. Ternopil, 524 p. (in Ukrainian)

12. Chaika T. Yu., Pidgorna V. V. (2020) Rozrakhunok komponentiv modeli Benisha i problemy monitorynhu mozhyvykh manipulyatsiy z finansovoyu zvitnistyu (na prykladi industriyi hostynnosti) [Calculation of the components of the Benish model and the problem of monitoring possible manipulations with financial reporting (on the example of the hospitality industry)]: *Research and optimization of economic processes «Optimum-2020»* : Mater. 16th International science and practice conf. (Kharkov, December 2-4, 2020). Kharkiv: NTU «KhPI», vol. 1, pp. 81–87. (in Ukrainian)

13. Ball R., Shivakumar L. The role of accruals in asymmetrically timely gain and loss recognition. *Journal of Accounting Research*. 2006. Vol. 44, Iss. 2. P.207–242.

14. Burgstahler D., Dichev I. Earnings management to avoid earnings decreases and losses. *Journal of accounting and economics*. 1997. Vol. 24, No. 1. P. 99–126.

15. Beneish M. D. (1999). The detection of earnings manipulation. *Financial Analysts Journal*. 1999. Vol. 55, No. 5. P. 24–36.

16. Francis J. F., La Fond R., Olsson P., Schipper K. The market pricing of accruals quality. *Journal of accounting and economics*. 2005. Vol. 39, Iss. 2. P. 295–327.

17. Golec A. Effectiveness of the Beneish Model in Detecting Financial Statement Manipulations. *Acta Universitatis Lodzianis. Folia Oeconomica*. 2019. Vol. 2, No. 341. P. 161–182.

18. Montier J. Who Is Cooking the Books - The C-Score via Value Investing Insight. 2015. April 16. Available at: <https://www.valuwalk.com/2015/04/james-montier-who-is-cooking-the-books-the-c-score> (accessed: 25.07.2022).